

Acta Academiae Beregsasiensis

2012/2

Acta Academiae Beregsasiensis

A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola
tudományos évkönyve

Науковий вісник
Закарпатського угорського інституту ім. Ф. Ракоці ІІ

A Scholarly Annual
of Ferenc Rákóczi II. Transcarpathian Hungarian Institute

2012
XI. évfolyam, 2. kötet
Том XI, № 2
Volume XI, № 2

PoliPrint
2012

УДК 001.2

ББК 72

A-19

Az *Acta Academiae Beregsasiensis* a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola tudományos kiadványa. Jelen kötet a 2012-es év második felének magyar, orosz és angol nyelvű tanulmányait foglalja magába. Az intézmény tanárainak, hallgatóinak, valamint külföldi tudósok munkáit publikáló kötet a nyelvészet, irodalom, biológia, történelem, turizmus és informatika tudományágainak különböző területeit öleli fel.

www.kmf.uz.ua/hun114/index.php/kiadvanyaink/110-a-ii-rakoczi-ferenc-karpataljai-magyar-fiskola-tudomanyos-evkoenyve

SZERKESZTÉS: *Kohut Attila, Penckófer János*

KORREKTÚRA: *G. Varcaba Ildikó*

TÖRDELÉS: *Kohut Attila*

BORÍTÓ: *K&P*

A KIADÁSÉRT FELEL: *dr. Orosz Ildikó, dr. Szikura József*

A KÖTET TANULMÁNYAIBAN ELŐFORDULÓ ÁLLÍTÁSOKÉRT MINDEN ESETBEN A SZERZŐ FELEL.

A kiadvány megjelenését a

BETHLEN GÁBOR
Alapkezelő Nonprofit Zrt.

támogatta

Készült: PoliPrint Kft., Ungvár, Turgenyev u. 2. Felelős vezető: Kovács Dezső

ISBN: 978-966-2595-29-1

© A szerzők, 2012

Tartalom

*

PÉCSI ANDREA: A II.RFKMF hallgatóinak nyelvhasználata kérdőíves felmérés alapján.....	7
ILONA HUSZTI – ERZSÉBET BÁRÁNY – MÁRTA FÁBIÁN – ILONA LECHNER: Teaching and learning a second language and a foreign language	19
MÁRKU ANITA: Szlovákiai magyar szakos egyetemisták nyelvválasztása, kommunikációs stratégiái, nyelvekhez és kontaktusjelenségekhez való viszonya	43
NAGYNÉ PAKSI MARGIT: Humoros effektusok, kép és szöveg szinergikus kölcsönhatása a reklámban	61
BRENZOVICS MARIANNA: <i>Boldog, ki látta e világot végzetes perceiben.</i> Varlam Salamov – a huszadik századi próza nagyja	79
KÁPOSZTAY JÁNOS: Egyetemesség és regionalitás. Kárpátaljai kötődésű szerzők a Nyugat folyóiratban	89

**

GERENCSÉR TIBOR: Lengyel menekültek Kárpátalján 1939-ben	107
PALLAGI LÁSZLÓ: A Somi Református Egyház anyagi helyzete a XX. század első felében a presbiteri jegyzőkönyvek alapján	125
SZÉKELY GUSZTÁV: Fejezetek a Nagy Idai család múltjából	133
VERES SZABOLCS: Magyar érdekképviselet Kárpátalján (1919–1939).....	141

***

JEVCSÁK MELINDA – KOHUT ERZSÉBET – ÖRDÖGH MÁTÉ – JÁMBORNÉ BENCZÚR ERZSÉBET: Paclobutrazol hatásának vizsgálata a <i>Leucojum aestivum L.</i> <i>in vitro</i> szaporítása során	151
SZANYI SZABOLCS: A Pannon biogeográfiai régió életföldrajzi sajátosságai.....	161
IZSÁK TIBOR: The Change of the Average Monthly Precipitation Rates in Beregszász Between 1947 and 2009	167

ДНІСТРЯНСЬКИЙ М.С. – ЖУЛКАНИЧ Б.М.: Демографічний потенціал та перспективи розвитку дуже малих міст Львівської області..... 171

MATESZ KRISZTINA: Tourism into the world of fiction 177

****

KOMONYI ÉVA–LÉTAI BÉLA: A magyar nyelvű kémiatankönyvek használhatósága Kárpátalján négy esettanulmány tükrében..... 185

JACENTA KRISZTINA: The effectiveness of studying collocations by the Form 5 and 6 learners in Transcarpathian Hungarian schools in the English Lessons 193

*****

SZAKÁL MÁRTON – PERE TUMBAS – PREDRAG MATKOVIĆ – LAZAR RAKOVIĆ: Web 2.0 alapú online könyvek 205

ЧОТАРИ А. Ю.: Управління базами даних за допомогою програми Delphi 10 215

*****

BOROS LÁSZLÓ – JANČÁR MÓNKA: Dr. Berényi András: *Kárpátalja magyarsága. Társadalmi-politikai és kulturális fejlődés (1991–2004)* című tanulmányáról 227

DOBOS SÁNDOR: *Tisza István és emlékezete. Tanulmányok Tisza István születésének 150. évfordulójára* (Szerkesztette: Maruzsa Zoltán és Pallai László, Debrecen, 2011. 476 oldal)..... 231

SZABÓ GÉZA: A koronavárosok hat évszázada (Csatáry György: *A máramarosi öt koronaváros levéltára 1326–1910 c. könyvéről*) 235

KARMACSI ZOLTÁN: Módszertani útmutató az anyanyelv oktatásához. „*A lehetetlent lehetni*” 239

JACENTA KRISZTINA: Book review: The use of learner reading aloud in the English lesson: a look at the micro and macro levels of oral reading..... 241

*****

ESEMÉNYNAPTÁR 244

KARMACSI ZOLTÁN*

Módszertani útmutató az anyanyelv oktatásához „A lehetetlent lehetni”

Kárpátalján (Ukrajnában) a 90-es években egy oktatási reform indult el a magyar anyanyelvi nevelés folyamatában. E reform keretében jelent meg Beregszászi Anikó tantárgy-pedagógiai útmutatója és feladatgyűjteménye, amely az anyanyelvtanítás lehetőségeit tárja elénk az általános iskolák 5–9. osztályaiban.

A kárpátaljai magyartanár társadalom korábbi szemlélete a felcserélő, egy-normájú, a kétnyelvűség nyelvi hatásainak és a nyelvjárások, illetve nyelvjárási elemek negatív megítélése mentén összpontosult. A XX. század kilencvenes éveiben megindult módszertani szemléletváltás napjainkra sikeresnek mondható, legalábbis az új szemléletek elméletében. Azonban a magyar esetben a reform egyik fel kérdésként: Hogyan szászi Anikó tantárgy- és feladatgyűjteménye rült kérdésre a választ

A szerző tanmegállapításait az el-kutatásaira és Bolyai tündíja keretében el-eredményeire alapoz-a nyelvi változatossá-magyar beszélők közti nyelvjárási jelenségeket lyegzés témakörét kö-tanulásában a standard nyelvjárás helyett tanít-

kínálva, hozzáadó szemléletként ajánlja. Az elméleti összegzés ellenére a könyv első része nem egy nehezen olvasható nyelvészeti szakszöveg.

A könyv fő érdemi része az osztályonkénti lebontásban felkínált mintafeladatgyűjteménye, amelynek segítségével a magyartanár már választ kap az új szemlélet oktatásának a hogyanjára is. A feladatok mindenkor a szituációra helyezik a hangsúlyt, hiszen minden nyelvi elem, nyelvhasználat csak szituációban értelmezhető igazán. Vagyis a feladatok fő célja, hogy a gyerek az anyanyelvi nevelés folyamatában az osztályteremben olyan feladatokkal találkozzék, amelyekkel a mindennapi nyelvhasználatban is találkozhat, illetve ott hasznosíthat.

letszintű elfogadásá-tanár társadalom sok alapvető feltételét tette lehet ezt elérni? Beregszászi Anikó tantárgy-pedagógiai útmutatója megpróbálja a felme-

gadni. tárgy-pedagógiai múlt 15 év nyelvészeti János Kutatási Ösz-végzett vizsgálati za. Figyelembe veszi got és a kárpátaljai különbségeket, a helyi stb. A nyelvi megbé-rüljárva az anyanyelv nyelvváltozatot nem a va, hanem amellé fel-

* II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Filológiai Tanszék, Magyar Tanszéki Csoport, tanár.

A szerző az utolsó fejezetben irodalmi alapú szerepjátékok mintafadatai keretében olyan ismeretek elsajátítását kínálja fel a tanulók számára, amelyek a mindennapi életben várják majd: kérvény vagy hivatalos levél megírása, érvelő beszéd stb.

Beregszászi Anikó módszertani útmutatója és feladatgyűjteménye az új szemléletű kárpátaljai magyar anyanyelvi nevelésben hiánypótló és iránymutató kiadvány, amelyet minden magyartanár és a nyelvhasználat iránt érdeklődő figyelmébe ajánlunk. S hogy miért? Maga a szerző adja meg számunkra a választ: *„Amennyiben a kárpátaljai magyar közösség és a pedagógus értéknek tekinti a kárpátaljai magyar tárgyi és szellemi kultúra termékeit, a beregi szöttest, a népi hímzésű terítőket, a kárpátaljai magyar népmondákat, népmeséket, balladákat, a húsvéti locsolóverseket, ugyanúgy értéknek kell tekintenie a helyi magyar közösség által beszélt nyelvváltozatokat, azok minden regionális jellegzetességével együtt, mert a kárpátaljai magyarok által használt anyanyelvváltozat az önazonosságunk részét képezi, „a mi szavunk járása” szervesen hozzánk tartozó kulturális identitásképző jegy. És ezt a kárpátaljai magyar anyanyelvi oktatás sem hagyhatja figyelmen kívül.”*

Beregszászi Anikó: *A lehetetlent lehetni. Tantárgy-pedagógiai útmutató és feladatgyűjtemény az anyanyelv oktatásához a kárpátaljai magyar iskolák 5–9. osztályában.* Tinta Könyvkiadó, Budapest, 2012, p. 112

A-19 **Acta Academiae Beregsasiensis.** Науковий вісник Закарпатського угорського інституту ім. Ф. Ракоці II. – Ужгород: ПоліПрінт, 2012 – 248 с.
ISBN 978-966-2595-29-1

«Acta Academiae Beregsasiensis» є науковим виданням Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II. Даний том вміщує дослідження угорською, російською та англійською мовами за друге півріччя 2012 року. До випуску ввійшли публікації викладачів та студентів інституту, а також закордонних науковців у сфері мовознавства, літератури, біології, історії, туризму та інформатики.

УДК 001.2

ББК 72

Наукове видання

Acta Academiae Beregsasiensis

Науковий вісник

Закарпатського угорського інституту ім. Ф. Ракоці II

2012/2

Том XI, № 2

РЕДАКЦІЯ: *Козут А., Пенцкофер І.*

КОРЕКТУРА: *Г. Варцаба І.*

ВЕРСТКА: *Козут А.*

ОБКЛАДИНКА: *K&P*

ВІДПОВІДАЛЬНІ ЗА ВИПУСК: *Орос І., Сікура Й.*

Здано до складання 12.11.2012. Підписано до друку 10.12.2012.

Папір офсетний. Формат 70x100/16.

Умовн. друк. арк. 20. Тираж 250.

СП "ПоліПрінт", м. Ужгород, вул. Тургенева, 2.